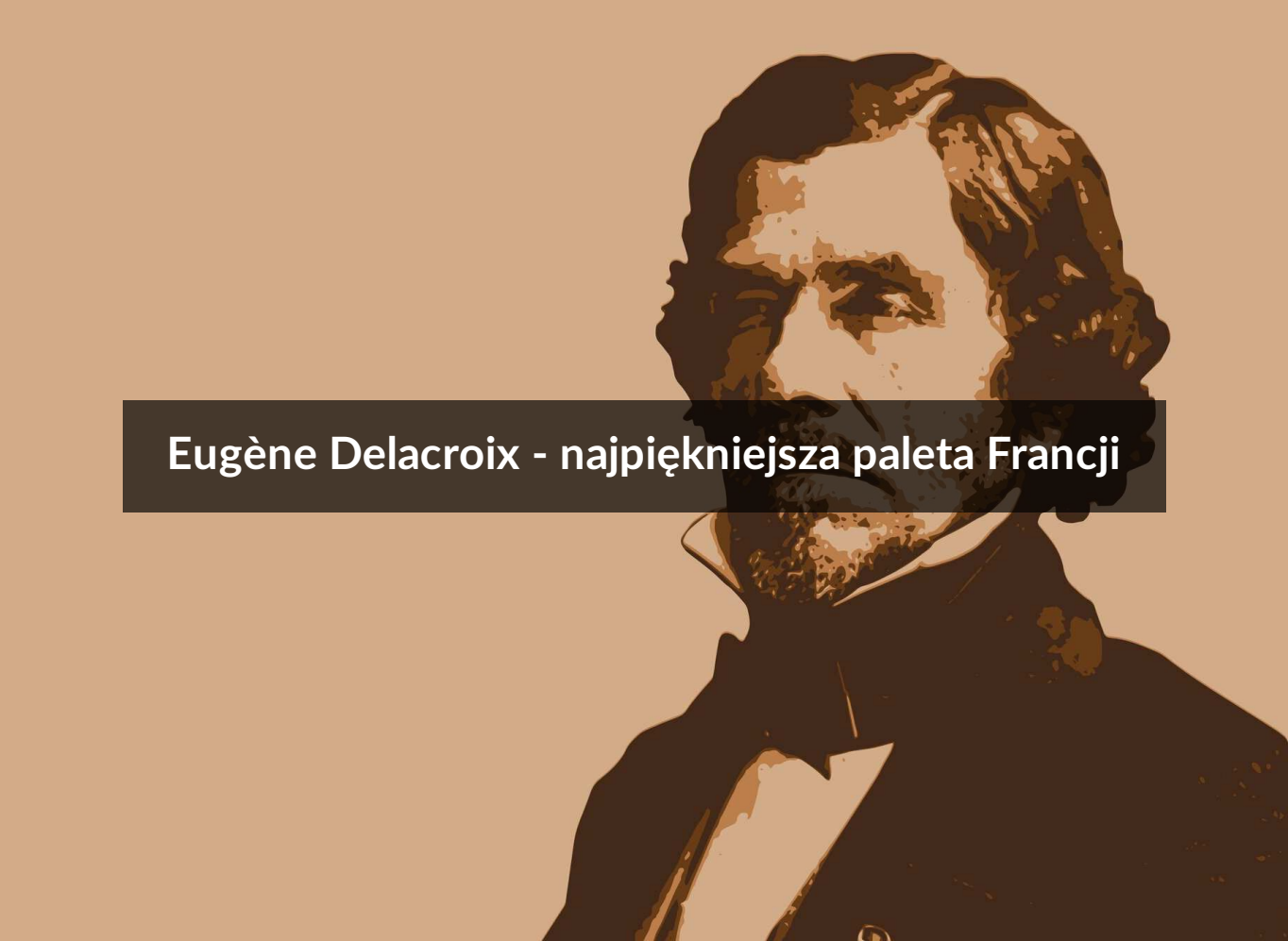

Eugène Delacroix - najpiękniejsza paleta Francji

- [Eugène Delacroix - najpiękniejsza paleta Francji](#)

A sepia-toned portrait of Eugène Delacroix, a French Romantic painter. He is shown from the chest up, wearing a dark coat and a white cravat. He has dark, wavy hair and a full beard. A dark rectangular box with white text is overlaid on the lower part of his face.

Eugène Delacroix - najpiękniejsza paleta Francji

Ważne daty

1798-1863 – lata życia E. Delacroix

1822 – wystawienie pierwszego obrazu: *Barka Dantego*

1827 – wywołanie skandalu na salonie obrazem *Śmierć Sardanapala*

1830 – ukończenie dzieła o narodowej randze *Wolność wiodąca lud na barykady*

1832 – podróż do Maroka

1839 – podróż do Belgii i Holandii

1857 – przeprowadzka do pracowni przy Furstenberg w Paryżu

Scenariusz zajęć

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Wiesława Markowska
Przedmiot:	Historia sztuki
Temat zajęć:	Eugène Delacroix - najpiękniejsza paleta Francji
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Poznanie dzieł malarskich Eugène Delacroix.

Scenariusz zajęć do pobrania.

Plik o rozmiarze 76.46 KB w języku polskim

II. Zapoznavanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

12. wskazuje w dziele sztuki symbol i alegorię, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie;
14. wskazuje środki stylistyczne i środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem, środowiskiem artystycznym lub autorem;
15. rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne;
18. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat dzieł sztuki.
2. wskazuje twórców najbardziej reprezentatywnych dzieł;
3. umiejscawia dzieła w czasie (wskazuje stulecie powstania dzieł sztuki dawnej, a w przypadku dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej datuje je z dokładnością do połowy wieku), w nielicznych przypadkach, dotyczących sztuki nowoczesnej i współczesnej, zna daty powstania dzieł lub datuje je z dokładnością jednej dekady;
7. rozróżnia podstawowe motywy ikonograficzne;
9. identyfikuje najbardziej reprezentatywne i najsłynniejsze dzieła na podstawie charakterystycznych środków warsztatowych i formalnych oraz przyporządkowuje je właściwym autorom;

III. Zapoznavanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

3. sytuuje twórczość artystów powszechnie uznawanych za najwybitniejszych w czasie, w którym tworzyli (z dokładnością do jednego wieku, a w przypadku twórców sztuki nowoczesnej i współczesnej – z dokładnością do połowy wieku) oraz we właściwym środowisku artystycznym;
5. na podstawie przedłożonych do analizy przykładów dzieł formułuje ogólne cechy twórczości następujących twórców: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck,

Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Piero della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean François Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarely, Alberto Giacometti, Constantin Brancusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright, oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Wit Stwosz, Bartłomiej Berrecci, Tylman z Gamenen, Dominik Merlini, Bernardo Belotto, Marcelli Bacciarelli, Piotr Aigner, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy „a.r.”, Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow, Władysław Hasior, Roman Opalka, Magdalena Abakanowicz);

8. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów.

IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń:

2. zna terminologię związaną z opisem formy i treści dzieła malarskiego, rzeźbiarskiego i graficznego, w tym m.in. nazwy formuł ikonograficznych, słownictwo niezbędne do opisu kompozycji, kolorystyki, relacji przestrzennych i faktury dzieła;

6. właściwie stosuje terminy dotyczące opisu treści i formy dzieł sztuk plastycznych;

V. Zapoznanie ze zbiorami najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki na świecie i w Polsce, a także z funkcją mecenatu artystycznego oraz jego wpływem na kształt dzieła sztuki. Uczeń:

3. łączy dzieło z muzeum lub miejscem (kościół, pałac, galerie), w którym się ono znajduje.

Nauczysz się

wskazywać cechy twórczości Eugène'a Delacroix;

łączyć dzieła malarskie z miejscami, w których się znajdują;

rozpoznawać temat dzieła sztuki;

określać źródło ikonograficzne tematu;

dokonywać analizy interpretacji dzieła sztuki.

Wpływ podróży na twórczość Eugène'a Delacroix

Victor-Eugène Delacroix (1798-1863) jest najwybitniejszym malarzem okresu romantyzmu we Francji. Jeszcze przed studiami w akademii spotkał się z Géricault w pracowni Guerina. Większość życia spędził w Paryżu, odbywając liczne podróże, które w istotny sposób wpłynęły na jego twórczość. Pierwsza wiodła do Anglii, gdzie udał się w 1825 roku na trzy miesiące. Wrócił zachwycony współczesnym malarstwem angielskim i teatrem szekspirowskim. Następną podróż poprzedził okres bardzo intensywnej pracy, a jednocześnie licznych kontaktów towarzyskich, częstych wizyt w salonie Gerarda. Najważniejszą podróżą w jego życiu była kilkumiesięczna wyprawa do Afryki Północnej na początku 1832 roku, dokąd wyjechał, towarzysząc hrabiemu de Morancy, posłowi Ludwika Filipa do sułtana Maroka. Zachwyty południowym światłem, przyrodą i egzotyczną kulturą znalazły odzwierciedlenie w późniejszych dziełach artysty, pierwszego malarza, który dostrzegł kulturę islamu w północnej Afryce. Po powrocie do kraju pojawiły się symptomy choroby gardła, początkowo utrudniającej malarzowi szersze kontakty towarzyskie, później przyczyny trzydziestoletnich cierpień i śmierci. Lata te znaczone będą licznymi wędrówkami po Francji, pobytami w Normandii i Bretanii czy Pirenejach, zawsze mającymi swe malarskie reperkusje.

Już we wczesnej twórczości widoczna jest ekspresja koloru, która będzie towarzyszyć artyście przez całe życie. Jego artystyczny debiut na Salonie w 1822 roku, *Barka Dantego* zwrócił uwagę interpretacją sceny z VIII pieśni (*Piekło*) *Boskiej komedii* Dantego. W niedojrzałym, jeszcze niewykazującym doskonałości dojrzałego stylu artysty widoczne są wpływy spuścizny Géricault, Rubensa i Michała Anioła oraz antycznych rzeźb z Luwru.

“ Jest rodzaj emocji właściwy jedynie malarstwu; nic innego nie daje o nim pojęcia. Jest doznanie wywołane przez taki a taki układ kolorów,

światel, cieni etc. Można by to nazwać muzyką obrazu. Zanim jeszcze wiesz, co obraz przedstawia, wchodzisz do katedry i widzisz go często z dystansu zbyt wielkiego, aby wiedzieć, co przedstawia, a już zachwyił cię magiczny akord kolorów.

Delacroix

Źródło: Maria Rzepińska, *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego*, Wyd. Literackie, Kraków 1983, s. 39

Eugène Delacroix, „Barka Dantego”, 1822 r., Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/), domena publiczna

Polityczna alegoria Wolności Francji

Pod wpływem tego, co sam widział na ulicach Paryża w czasie rewolucji lipcowej, Delacroix namalował w 1830 r. obraz, uważany słusznie za najbardziej polityczne, a zarazem jedyne tego rodzaju dzieło mistrza – *Wolność wiodąca lud na barykady*. Obraz został pokazany w Salonie w 1831 roku pod tytułem *Dwudziesty ósmy lipca. Wolność prowadząca lud na barykady* i stał się powodem oburzenia klasyków, a cieszył się uznaniem wśród młodych malarzy, którzy docenili w nim nowatorstwo i odrzucenie [akademizmu](#) oraz śmiałość w posługiwaniu się pędzlem.

Eugène Delacroix, „Wolność wiodąca lud na barykady”, 1830, Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/), domena publiczna

Nowe drogi artystyczne – orientalizm

Za manifestację nowego malarstwa Delacroix uznano *Masakrę na Chios*, której malowanie poprzedziły długie przygotowania. Dzieło upamiętnia rzeź greckiej ludności przez Turków w marcu i kwietniu 1822 roku na wyspie Chios. Malarz zrezygnował z przytłumionych kolorów zastępując je intensywnymi kobaltami, czerwieniami i żółcieniami. W obrazie widoczna jest paleta Rubensa, Constable’a. Artysta studiował relacje naocznych świadków i artykuły w gazetach. W procesie powstawania obrazu miały nawet udział perskie miniatury, analizowane wówczas przez malarza oraz [studia](#) koni, wykonywane pod wpływem Géricault.

Eugène Delacroix, „Masakra na Chios”, 1824 r., Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/), domena publiczna

Pod koniec 1827 roku artysta raz jeszcze wrócił do tematu walki Greków o niepodległość, która urastała do symbolu starcia się świata cywilizowanego z barbarzyńskim. Bezbronną

postać kobiecą, uosabiającą Grecję, ukazał na ruinach bohatersko bronionej twierdzy Missolongi, gdzie zmarł na febrę podziwiany przez niego lord Byron.

Eugène Delacroix, „Grecja na ruinach Missolongi”, 1826 r., Musée des Beaux-Arts de Bordeaux, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Greece_on_the_ruins_of_Missolonghi), domena publiczna

Do tragedii Byrona nawiązywało kolejne dzieło Delacroix, które dla wielu stało się kwintesencją romantycznego malarstwa – *Śmierć Sardanapala*, ukazujący okoliczności śmierci ostatniego babilońskiego władcy. Po skandalu obyczajowym wywołanym przez obraz, z kół rządowych padło ostrzeżenie nakazujące zmianę środków wyrazu. Zmysłowość ciał obok namiętności żywiołowych kolorów zbytnio szokowały. Odpowiedzią malarza było zbliżenie do romantyków i intensywna praca nad kilkoma obrazami historycznymi, scenami animalistycznymi, a także działalność publicystyczna.

Eugène Delacroix, „Śmierć Sardanapala”, 1827 r., Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sardanapalus), domena publiczna

Wpływ na twórczość artysty miała podróż do północnej Afryki w 1832 roku, podczas której zwiedził Maroko i Algier. Efektem tej wyprawy były dzieła o tematyce egzotycznej.

Orientalny świat zainspirował powstanie kilku znakomitych obrazów, wśród których największą popularność zyskały *Kobiety algierskie*. W Algierze właśnie udało się malarzowi wejść na chwilę do pomieszczeń zajmowanych przez harem w arabskim domu, a obraz, będący malarskim zapisem olśnienia, jakiego tam doznał, jest wyrazem współgrania barw i światła.

“ W *Kobietach algierskich* Delacroix zastosował kontrast symultaniczny i melanż optyczny (plamek żółtych i niebieskich dających w rezultacie delikatną zielen) i to właśnie przede wszystkim zauważył Signac, gdyż na tych zjawiskach opierała się teoria dywizjonizmu. Natomiast w całej teoretycznej obudowie wokół impresjonizmu i dywizjonizmu nie ma mowy o zaobserwowanym przez Delacroix zjawisku barwnej indukcji. Tego terminu naukowego artysta oczywiście nie używał, jednak z przytoczonego wyżej fragmentu wynika niewątpliwie, że zauważył samo zjawisko („tam gdzie dwa tony się stykają, okradają się wzajemnie”) i uważał je za równie ważne jak zjawisko kontrastu.

Źródło: Maria Rzepińska, *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego*, Wyd. Literackie, Kraków 1983, s. 472

Eugène Delacroix, „Kobiety algierskie”, 1834 r., Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Delacroix_-_Les_Femmes_d'Alger_-_O.jpg), domena publiczna

Portret w twórczości malarza

Sławny już za życia Delacroix, był stałym bywalcem salonów paryskich. Stykał się z innymi wybitnymi malarzami, pisarzami, muzykami, krytykami. Znał Piotra Michałowskiego, zachwycił się dziełami Henryka Rodakowskiego, wreszcie, że poznał Fryderyka Chopina i ich znajomość przerodziła się w przyjaźń. Delacroix znakomicie czuł i rozumiał muzykę. Na kartach *Dziennika* pojawiają się zapiski rozmów, prowadzonych z George Sand i Chopinem, a ich portrety stanowią jedną z pamiątek pobytu w Nohant.

Eugène Delacroix, „Portret Fryderyka Chopina”, 1838 r., Luwr, Paryż, Francja, cn.artsdot.com, CC BY 3.0

Miłość do muzyki została oddana w obrazie *Paganini* – obraz jest nie tylko portretem muzyka, ale oddaje charakter twórczości skrzypka, gwałtowność i drapieżność jego kompozycji. Symboliczny wymiar nabierają te cechy w zestawieniu z wątłym kompozytorem, wydającym się być na portrecie spalonym jej żarem.

Eugène Delacroix, „Paganini”, 1831 r., The Phillips Collection, Waszyngton, Stany Zjednoczone, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org), domena publiczna

Zadania

Ćwiczenie 1

Rozpoznaj dzieła. Wpisz pod nimi właściwe tytuły.

Masakra na wyspie Chios, Grecja na ruinach Missolungi, Śmierć Sardanapala

Ćwiczenie 2

.....

.....

.....

Do dzieł przyporządkuj miejsca, w których się znajdują.

Wolność wiodąca lud na barykady

The Phillips Collection, Waszyngton

Grecja na ruinach Missolungi

Luwr, Paryż

Paganini

Musée des Beaux-Arts de Bordeaux

Ćwiczenie 3

Rozpoznaj alegorie przedstawione we fragmentach dzieł. Ich znaczenia wpisz pod ilustracjami.

.....

.....

Ćwiczenie 4

Rozpoznaj postacie ukazane na portretach. Wpisz ich nazwiska pod ilustracjami.

.....

.....

Ćwiczenie 5

Uzupełnij tekst.

Victor-Eugène Delacroix (1798-1863) jest najwybitniejszym malarzem okresu romantyzmu we Francji. Jeszcze przed studiami w akademii spotkał się z w pracowni Guerina. Większość życia spędził w , odbywając liczne podróże. Najważniejszą podróżą w jego życiu była kilkumiesięczna wyprawa do Północnej na początku 1832 roku, dokąd wyjechał, towarzysząc hrabiemu de Morancy, posłowi Ludwika Filipa do sułtana .

Ćwiczenie 6

Do dzieł dobierz ich inspiracje.

rewolucja lipcowa, rzeź Greków dokonana przez Turków, Boska komedia Dantego

.....

.....

.....

Ćwiczenie 7

Rozpoznaj postacie na poniższym dziele.

Polecenie 1

Zapoznaj się z poniższym tekstem i uzasadnij słuszność stwierdzeń Marii Rzepińskiej na podstawie wybranych dzieł malarskich Eugène'a Delacroix.

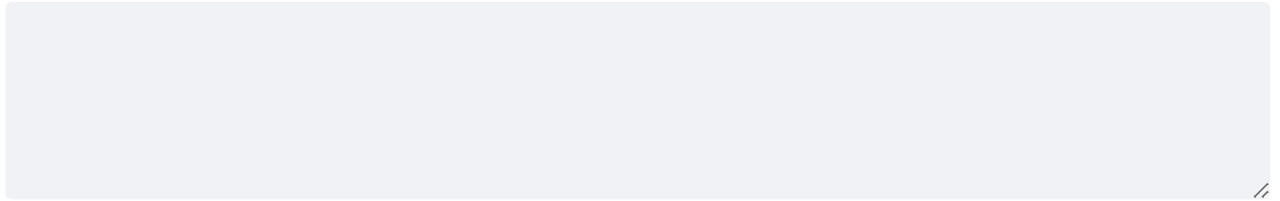
“(Po raz pierwszy mamy do czynienia ze świadomie i oficjalnie ustawioną wysoko pozycją koloru w hierarchii środków sztuki, po raz pierwszy kolor został poddany tak szczegółowym analizom. Ujrzano w kolorze wartości zarówno poetyckie, jak muzyczne i akcentowano je jak nigdy dotychczas; uznano w nim potężny środek artystyczny, przemawiający wprost do duszy widza. (...)

O składzie palety Delacroix, jego technice wiemy tak wiele, jak chyba o żadnym innym artyście przeszłości. Dziennik wymienia z okazji pracy nad obrazami w różnych latach kilkadziesiąt różnych pigmentów. Wiele z nich oczywiście powtarza się, inne występują stosunkowo rzadziej. Wniosek, jaki nasuwa się po uważnym przestudiowaniu tych pigmentów, jest bezsporny: paleta faktyczna Delacroix była niezmiernie szeroka, pigmenty bardzo liczne. Nieraz wymienionych jest kilkanaście w odniesieniu do jednego obrazu. Najczęściej wymieniane farby to: błękit pruski, antymon, ziemia kasselska, ziemia włoska palona, cynober, biel, umbra naturalna i palona, zieleń szmaragdowa, żółta neapolitańska, ziemia zielona, laka żółta, laka czerwona, chrom jasny i ciemny, mumia, kobalt, ultramaryna, żółta indyjska, żółta cynkowa, jasny i ciemny ugier, kadium, zieleń Scheelego, zieleń cynkowa, asfalt, sjena, brąz florencki, żółć marsowa, oranż cynkowy”¹. Czerń wymieniona jest tylko raz i tylko jeden jej gatunek: czerń brzoskwiniowa.

(...) Delacroix jest klasykiem ze względu na pełnię swych środków wyrazu, na wielkość zamierzeń, swobodę obracania się w kręgu mitów, umiejętność kreowania wielkich kompozycji ściennych i plafonowych. Ale jest też pierwszym artystą, który tak świadomie traktował problem koloru, tak bardzo akcentował jego znaczenie i tak wiele widział w nim możliwości. I ten aspekt sztuki Delacroix wyznacza apogeum stylu

romantycznego w malarstwie, wyznaczając zarazem przełom w dziejach doktryn artystycznych.

Źródło: Maria Rzepińska, *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego*, Wyd. Literackie, Kraków 1983, s.457-458, 468, 470-471

Słownik pojęć

Akademizm

kierunek w sztuce XIX w.

Studium

jedna z faz przygotowawczych w procesie powstawania dzieła sztuki.

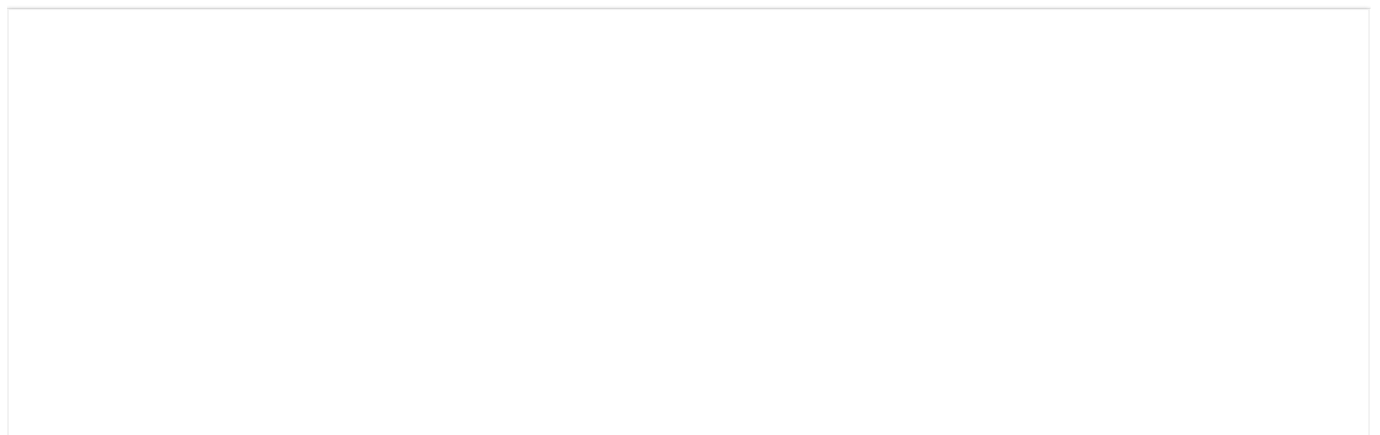
Orientalizm

w kulturze Zachodu nurt będący wyrazem zainteresowania kulturą, religią i obyczajowością ludów Wschodu (Orientu).

Słownik pojęć został opracowany na podstawie:

encyklopedia.pwn.pl

Galeria dzieł sztuki

Eugène Delacroix, „Barka Dantego”, 1822 r., Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Delacroix_-_Dante_et_Virgile.jpg), domena publiczna

Bibliografia

A. Lewicka-Morawska, *Spór Ingres-Delacroix*, [w:] *Sztuka świata*, t. 8, Warszawa 1994

F. Claudon, C. Noisette de Crauzat, R. Pllement, K. Roschitz, G. Tiber, *Encyklopedia romantyzmu, malarstwo, rzeźba, architektura, literatura, muzyka*, Warszawa 1992

M. Rzepińska, *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego*, Kraków 1983

Wielka Kolekcja Sławnych Malarzy, t. 13 *Eugène Delacroix*, 2006